

ОЛЕКСА ПІДЛУЦЬКИЙ

КРИВЕ ДЗЕРКАЛО РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ

Віднедавна українці в російській масовій свідомості перестали бути звичайними українцями чи навіть «хохлами», а перетворилися на таких собі «скакуасів». Скакуас – підкреслено зневажлива модифікація російського слова «скакун».

Так російські «журналісти»-пропагандисти ось уже кілька років іменують українців, які буцімто тільки тим і займаються, що скачуть на київському Майдані та безлічі маленьких майданів по всій Україні...

Україна як протиставлення кремлівському режиму

«Їх неможливо не поважати, – писав про майданівців на радіостанцію «Ехо Москви» 24 січня 2014 року анонімний російський слухач.

– Це викликає навіть не повагу, а щось більше – схиляння перед їхньою волею та устремліннями. Це – не холопи і не раби. Виходить величезне протиставлення путінському режиму. Це буде настільки очевидно і контрастно поруч, настільки буде висвічуватися абсурдність і безглуздість Кремля, що буде просто несумісно».

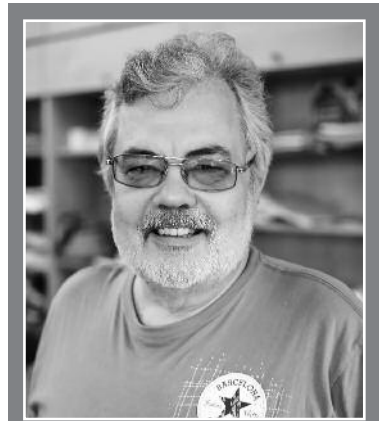
«Якби укрофашистів не було, їх треба було б придумати», – стверджував уже цього року на сайті газети «Комсомольская правда» читач із промовистим ніком «Сон розуму породжує чудовиськ».

Ця інформаційна пропагандистська химера втовкмачувала у голови росіян, «чому не можна йти шляхом України».

І, звичайно ж, «нормальними» називала саме споживачів інформації кремлівських пропутінських медіа, які не здатні чи бояться підключати розум.

Ці дві думки висловили різні люди у різний час.

Проте якщо три роки тому перший погляд, чи щось подібне до нього, посідали помітні позиції в російській масовій свідомості, нині в інформаційному просторі сусідньої держави беззастережно панує друга позиція.

Оле́кса Підлу́цький – відомий український журналіст-міжнародник та публіцист. Є автором майже 1600 публікацій у мас-медіа, чимало з яких викликали широкий резонанс у суспільстві. Перу Підлуцького належить 13 книжок, в тому числі 7 збірок вибраної публіцистики. Викладає журналістську майстерність в Інституті журналістики Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.

І спричинений такий стан справ не тільки і не стільки помилками та невдачами нової післямайданної України (хоча й їх не бракує), скільки масштабною, витратною і, на жаль, доволі успішною антиукраїнською пропагандистською кампанією путінського режиму.

«Укрофашисти» як панівна сила сучасної України і справді придумані й існують лише в засміченій свідомості більшості росіян.

І «з'явилися» вони там не самі собою, а завдяки цілеспрямованому промованню їхніх мізків.

Адже ідеї і вчинки прибічників української Революції гідності як взірць і спонування до дії для росіян – чи не найстрашніша з усіх можливих загроз для Кремля.

У ході російської гібридної війни проти України однією з найважливіших сфер боротьби стала демонізація українців та творення негативних міфів про Україну.

Сучасний міф – це спрощене, фрагментоване уявлення про ту чи іншу проблему або особу в масовій свідомості, спосіб поєднання правди і неправди, який формується в першу чергу під впливом медіа, на нинішньому історичному етапі дедалі більшою мірою – новітніх, зокрема інтернет-спільнот.

Міфи створюють про персону чи факт, які характеризують односторонньо, а відтак дають про них викривлене уявлення.

Спільною рисою міфів щодо України та українців, що брутально насаджуються російською пропагандою, є повна відсутність у них фактологічної основи.

Про дружбу Сталіна з Гітлером

За великим рахунком, практично кожен із численних російських міфів про сучасну Україну заслуговує на розлогу аргументовану полеміку і міг би стати темою окремої статті.

Проте спробуємо згадати хоча б найпоширеніші – з суперкоротким їх спростуванням, або продемонструємо, як писав Михайл Булгаков, «сеанс чорної магії з її викриттям».

Отже, міф перший – нинішня Україна «нацистська (неонацистська) держава».

А відтак лугандонські сепаратисти разом із російськими «добровольцями» та «відпускниками» захищають Росію і світ від «фашистів». Це твердження є настільки абсурдним і відірваним від реальності, що його навіть спростовувати важко.

Приблизно так, як заяву, що кожний дорослий росіянин має на лобі, трохи вище перенісся, ріг довжиною 12-16 сантиметрів.

Політична система сучасної України не має нічого спільного з системою нацистської Німеччини, жодна більш-менш впливова українська політична сила навіть віддалено не схожа на гітлерівську НСДАП.

Утім російські пропагандисти знайшли точки дотику: перша – нібито на щитах бійців якогось добровольчого батальйону було розміщено «стилізовану свастику»; друга – героїзація Бандери, який, буцімто, був не тимчасовим ситуативним союзником Гітлера, а «вірним слугою нацистів».

Хоча підстав називати так багаторічного в'язня нацистських концтаборів, два рідні брати якого загинули в гітлерівських катівнях, набагато менше, ніж претензій до все ще шанованого у Росії Йосипа Сталіна, який у листопаді 1939 року підписав Договір про кордон і дружбу з Гітлером і майже два роки був найближчим союзником III Рейху.

Наступний антиукраїнський міф – наша країна «повністю контролюється сіоністами».

Вся російська інтернет-спільнота добре «знає», що Вальцман, Капітельман та Етінзон – це справжні прізвиська відповідно Петра Порошенка, Юлії Тимошенко та братів Кличків.

Для того, щоб перебороти когнітивний дисонанс, який виникає від віртуального поєднання нацизму з сіонізмом, було винайдено «витончений» термін «жидобандерівці», щось на кшталт «смаженої криги».

Узагалі, в кривому дзеркалі російської пропаганди Україна «перебуває під зовнішнім управлінням». Чий саме? Тут відповіді варіюються.

Окрім уже згаданого «світового сіонізму», який свідомо провокує «війну слов'ян між собою на сході України», найчастіше фігурує «вашингтонський обком».

Еліта Сполучених Штатів, стверджують московські пропагандисти, відвічно вважає своєю головною геополітичною метою знищення Росії чи принаймні кардинальне послаблення її позицій на світовій арені.

Одночасно російська пропаганда співає пісню про якусь «особливу духовність росіян», яка викликає «заздрість» у «меркантильної західної цивілізації».

Масова російська свідомість узагалі відкидає можливість справжніх союзницьких відносин між різними державами, побудованих на реальній, а не декларативній взаємній повазі до національних інтересів.

Пересічний росіянин бачить такі відносини лише в системі координат «господар—холоп» і щиро переконаний, що такі потужні і впливові в сучасному світі держави, як, скажімо, Німеччина чи Японія, є лише «холуями» Сполучених Штатів і запровадили, наприклад, антиросійські санкції після захоплення українського Криму і вторгнення на Донбас за «наказом» із Вашингтона.

Питання ж про власну волю України та її інтереси в геополітичних питаннях для більшості росіян навіть не стоїть. Той, хто ментально є рабом, просто не здатний повірити в існування інших персонажів, окрім раба і рабовласника.

Коли сепаратистів називають рятівниками

Минулого літа в Греції один російський турист дуже настійливо допитувався в автора статті, хто і скільки платив українцям, які виходили на київський Майдан.

Запевнення, що ніхто і ніскільки, бізнесмен середньої руки із Самари сприймав із поблажливою посмішкою:

«Не будете ж ви стверджувати, що десятки чи там сотні тисяч українців не розуміють, що від жодного з них особисто нічого не залежить і всі питання розвитку будь-якої країни вирішуються нагорі? Хто б то мерз на морозі та піддавав ризику своє здоров'я і навіть саме життя просто так? Вам, мабуть, дуже добре платили».

Ця жертва російського багатокілового колективного історичного досвіду і новітньої кремлівської пропаганди викликала тоді асоціацію зі старою вокзальною повією, яка щиро переконана, що ніякого кохання в світі не існує, а жінка в принципі може віддаватися чоловікові винятково за гроші.

Відтак твердження російської пропаганди про те, що Україна після Майдану просто «поміняла собі господаря», в головах більшості громадян Росії падає на родючий ґрунт.

Іншої ж моделі міждержавних відносин російська масова свідомість не знає і не може собі уявити.

Російська пропаганда намагається ставити під сумнів законність та легітимність нинішньої української влади, попри те, що вона була сформована в результаті абсолютно демократичних президентських та парламентських виборів, визнаних такими усім світом, включно навіть із кремлівським режимом.

Натомість журналісти провідних російських видань постійно ведуть мову про «київську хунту», «сили, які захопили владу в результаті військового перевороту», а Петра Порошенка «Комсомольська правда», наприклад, називає не Президентом України, а «особою, яка виконує обов'язки президента України».

Про те, що втікача Януковича відсторонили від влади конституційною більшістю голосів обрана за його президентства Верховна Рада, а військовики чи представники будь-яких інших силових структур у процесі передачі влади взагалі ніякої участі не брали, бійці російського пропагандистського фронту «сором'язливо» мовчать.

Професійні пропагандисти з числа працівників російських медіа та їхні помічники-блогери й автори коментарів на сайтах постійно звинувачують українців у «відступництві» та «зраді слов'янської (як варіант – православної) єдності».

При цьому відбувається підміна понять, яку переважна більшість росіян просто не помічає.

Еталоном і «слов'янства», і «православності» апріорі проголошуються росіяни.

Якось, на рівні твердження, що «болгари пишуть російськими літерами», хоча, як відомо, це росіяни використовують болгарську абетку, а не навпаки.

Відтак «вірність слов'янській єдності» у шовіністичній російській свідомості полягає для українців у відмові від власної мови та культури на користь російської, а «справжня православність» можлива чомусь лише у лоні Московського патріархату, який давно вже впав у гріх царслав'я і служить не стільки Богу, скільки реставрації імперії, просуваючи потворну антихристиянську ідею «русского міра».

Російській пропаганді вдалося «приватизувати» в масовій свідомості свого населення перемогу над нацизмом у II Світовій війні.

Якщо роль у цій спільній перемозі союзників СРСР по антигітлерівській коаліції всіляко применшувалася та замовчувалася ще за радянських часів, то останніми роками росіяни намагалися витравити з історичної пам'яті роль неросійських народів СРСР у розгромі нацизму.

Апофеозом цього стала блюзнірська заява Владіміра Путіна про те, що росіяни перемогли б Гітлера і без допомоги України, тому що вони, буцімто, «народ-переможець».

У цілому ж нинішня російська еліта та її ідеологічна обслуга намагаються використовувати перемогу в тій давній уже війні як індульгенцію для сучасної Росії за будь-які злочини та акти агресії щодо своїх сусідів.

У російській масовій свідомості міцно вкоренився абсолютно брехливий міф, що їхня країна всі роки після розпаду СРСР «утримувала», «годувала» всі пострадянські республіки і в першу чергу Україну. На чому, окрім голосливих заяв, базується цей міф, – встановити не вдалося.

Навпаки, протягом останніх десятиріч Росія в економічних відносинах з Україною вкрай жорстко та брутально обстоювала свої економічні інтереси, шантажем та залякуванням вириваючи для себе невинуваті пільги та вигоди, на кшталт найвищої у Європі ціни на російський газ для України і найнижчих у Європі тарифів на транзит цього газу – через територію України.

Особливо цинічно звучать твердження про «благодіяння» Росії щодо українських заробітчан, яких ця країна, мовляв, «рятує від голодної смерті».

Те, що ці працівники без жодних соціальних гарантій, за занижену платню створюють матеріальні блага для Росії і утримують на плаву економіку цієї держави, навіть не спадає на думку більшості росіян, а увага до цього аспекту проблеми українських заробітчан у Росії є абсолютним табу для російських медіа.

Відповідно до спотвореної картини світу, яку старанно створює в головах своїх громадян і частини українців російська пропаганда, українські збройні сили на Донбасі ведуть «війну проти власного народу», «шахтарів та трактористів», «обстрілюють мирні міста» та «вбивають старих і дітей».

До якого ж ступеня цинізму треба дійти, щоб назвати «мирним» місто, захоплене озброєними бойовиками?

Ані московський гереушник Стрелков, ані уродженець Республіки Комі Моторола, ані багато тисяч російських військовослужбовців на нашій землі ніякого відношення до народу України не мають, а за всіма законами є міжнародними терористами.

Щодо «вбивств мирних мешканців», то Путін майже три роки тому пообіцяв, що поставить свої війська за спиною мирних мешканців Донбасу, і «хай українці спробують стріляти в жінок та дітей».

Цієї тактики «ополченці» Донбасу дотримуються. Наші хлопці у жінок і дітей не стріляють.

Новітні російські міфи про Україну є абсолютно брехливими, хоча це не заважає більшості росіян вірити в них.